
A N N A L E S
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. L, 1

SECTIO H

2016

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach. Wydział Finansów i Ubezpieczeń

TERESA FAMULSKA

tfamulska@wp.pl

Preferencje w podatku od towarów i usług dla małych i średnich przedsiębiorstw w warunkach jednolitego rynku europejskiego

Preferences in Tax on Goods and Services for Small and Medium-Sized
Enterprises in Conditions of EU Single Market

Słowa kluczowe: podatek od towarów i usług; małe i średnie przedsiębiorstwa; preferencje podatkowe

Keywords: tax on goods and services; small and medium-sized enterprises; tax preferences

Kod JEL: H210; H250; H320

Wstęp

Jednolity rynek europejski jest wyjątkową formą międzynarodowej integracji ekonomicznej, jaką udało się zrealizować w stosunkach pomiędzy niezależnymi państwami. Stanowi wspólną przestrzeń gospodarczą opierającą się na ścisłych powiązaniach i podlegającą w niezbędnym zakresie ujednoliconym regulacjom prawnym. Jednym z elementów, które w istotny sposób oddziałują na podmioty gospodarcze są podatki. Stąd, mając na uwadze prawidłowe funkcjonowanie jednolitego rynku europejskiego, bardzo ważnym okazało się zbliżanie systemów podatkowych państw członkowskich. Podkreślić należy, że najbardziej zaawansowaną harmonizacją objęto podatek od wartości dodanej (VAT).

W ramach jednolitego rynku europejskiego, obok dużych podmiotów, które prowadzą działalność o szerokim zasięgu, w tym międzynarodowym, funkcjonują małe i średnie przedsiębiorstwa, działające głównie w skali lokalnej lub regionalnej.

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw¹, ze względu z jednej strony na swą specyfikę, a z drugiej – na znaczenie we współczesnej gospodarce, wymaga aktywności od władzy publicznej poszczególnych państw, nakierowanej na tworzenie dogodnych warunków dla jego rozwoju. Problem ten ma szczególny wymiar w polskich realiach. Prowadzone badania wskazują, że występuje wiele barier i ograniczeń, w tym finansowo-podatkowych, funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce [Kołosowska, 2013, s. 22–33]. Z doświadczeń innych państw wynika, że rozwojowi sektora małych i średnich przedsiębiorstw może sprzyjać preferencyjna polityka podatkowa [Profeta, 2005, s. 67].

Niniejszy artykuł skoncentrowano na dwóch głównych preferencjach w podatku od towarów i usług (polska wersja VAT) dla małych i średnich przedsiębiorstw, czyli na zwolnieniu podmiotowym oraz na instytucji małego podatnika. Celem opracowania jest analiza i ocena tych preferencji w perspektywie funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego. W artykule zastosowano metodę studiów literaturowych oraz analizy aktów prawnych (z punktu widzenia skutków ekonomicznych/finansowych ich stosowania). W formułowaniu części ocen i wniosków zostały wykorzystane dane empiryczne Ministerstwa Finansów z lat 2005–2014 oraz opracowania Komisji Europejskiej.

1. Istota VAT a podatkowe preferencje podmiotowe

VAT jest jedną z możliwych form opodatkowania obrotu, która obligatoryjnie obowiązuje w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Istotę VAT oddają jego charakterystyczne cechy, takie jak: wielofazowość, jednokrotność, powszechność, neutralność.

Wielofazowość (ogólnofazowość) oznacza, że VAT obciąża wszystkich uczestników kolejnych faz obrotu gospodarczego. Podatek jest ustalany na każdym etapie obrotu, dotyczy przedsiębiorstw zarówno sfery produkcji, jak i dystrybucji, do dostawy detalicznej ostatecznemu konsumentowi włącznie. Z cechy jednokrotności VAT wynika, że podatek ten jest naliczany w kolejnych fazach procesu gospodarczego od tzw. obrotu netto. Opodatkowaniu nie podlega całość obrotu, a jedynie wartość dodana względem wcześniejszych faz. Jednokrotność w wymiarze rachunkowym jest egzekwowana przez potrącenie od podatku obliczonego od całej wartości obrotu w danej fazie kwoty podatków zapłaconych od obrotów zrealizowanych wcześniej. VAT jest ustalany proporcjonalnie w poszczególnych fazach obrotu gospodarczego w zależności od wartości dodanej i obowiązującej stawki podatku. Rozpatrując z kolei cechę powszechności VAT, należy rozróżnić powszechność przedmiotową

¹ Sektor małych i średnich przedsiębiorstw nie jest jednorodny. Zwraca się uwagę, że w Polsce nie sporządza się odrębnych raportów ani statystyk dla średnich przedsiębiorstw. Tradycyjnie są one łączone z małymi przedsiębiorstwami, tym samym pomija się ich specyfikę i odrębność [Witek-Crabb, 2014, s. 126].

i podmiotową [Olchowicz (red.), 2015, s. 17]. Pierwsza z nich oznacza opodatkowanie wszystkich dostaw towarów i świadczenia usług, tak w sferze zaopatrzeniowej oraz inwestycyjnej, jak i konsumpcyjnej. Powszechność podmiotowa odzwierciedla się w bardzo szerokim kręgu podmiotów podlegających opodatkowaniu VAT. Podatnikami, co do zasady, są wszelkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą, bez względu na typ własności i formę prawną prowadzonej działalności. Specyficzną cechą VAT jest neutralność, którą można rozważać w różnych ujęciach, w tym z punktu widzenia mechanizmu rynkowego, organizacyjnych struktur procesu produkcji i dystrybucji, struktury czynników produkcji oraz wymiany międzynarodowej [Famulska, 2007, s. 20]. Szczególną uwagę należy jednak zwrócić na problem zapewnienia neutralności VAT dla jego podatników, głównie przedsiębiorstw. VAT ze swej istoty jest podatkiem konsumpcyjnym i jako taki nie powinien obciążać podmiotów biorących udział w obrocie towarami i usługami. W mechanizm działania VAT wpisana jest przierzucalność jego ciężaru z faz wcześniejszych, czyli od dostawców, na fazy kolejne, czyli nabywców. Jest to swoista metoda „podaj dalej”, której efektem powinno być obciążenie konsumenta.

Wskazane elementarne cechy VAT w wyjątkowy sposób przekładają się na możliwość stosowania podmiotowych preferencji podatkowych, czyli skierowanych do określonych grup podatników². W ujęciu ogólnym należy stwierdzić, że VAT, jako typowy podatek przedmiotowy, w bardzo ograniczonym zakresie nadaje się do wykorzystania w preferencjach podmiotowych. Niektóre z nich mogą bowiem stawać się automatycznie preferencjami przedmiotowymi, co z kolei może zakłócać rynkowy mechanizm kształtowania się cen. W szczególnej sprzeczności z istotą VAT pozostają zwolnienia podmiotowe. Zakłócają one zarówno mechanizm funkcjonowania VAT (podmiot zwolniony przerywa rytm odliczania podatku naliczonego od podatku należnego), jak i mechanizm rynkowy (na rynku obok podmiotów opodatkowanych, które w cenie sprzedaży muszą uwzględnić VAT, funkcjonują podmioty zwolnione, które ustalają ceny bez tego podatku).

Z teoretycznym punktem widzenia, podważającym zasadność zwolnień podmiotowych w VAT, należy skonfrontować przesłanki przemawiające za stosowaniem takich zwolnień. VAT dla rozliczających go podmiotów jest uciążliwy i trudny, wymaga od podatnika znacznej wiedzy. Problem ten nabiera szczególnej wagi w przypadku drobnych przedsiębiorców. Mogą oni mieć trudności z samodzielną obsługą tego podatku, a jednocześnie mogą nie mieć możliwości opłacania profesjonalnych usług w tym zakresie. Nałożenie obowiązku rozliczania VAT na zasadach ogólnych można by uznać tutaj za czynnik zniechęcający do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz skłaniający do ucieczki w szarą strefę. Stąd zasadne jest wprowadzanie zwolnień z VAT lub uproszczonych form rozliczania tego podatku dla przedsiębiorstw działających na małą skalę.

² Stosowany w artykule termin „podmiotowe preferencje podatkowe” nie nawiązuje do definicji preferencji podatkowych w ujęciu koncepcji *tax expenditures* [Wyszowski, 2014, s. 360–363].

2. Zwolnienia „podmiotowe” z podatku od towarów i usług

Regulacje unijne dopuszczają, obok uproszczonej formy procedur rozliczania i poboru VAT, możliwość zwolnień z tego podatku tych podatników, których roczny obrót nie jest większy od określonych kwot [Dyrektywa 2006/112/WE, art. 281–287]. Dla państw członkowskich „starej” Unii maksymalny pułap wielkości obrotów uprawniających do zwolnienia ustalono na poziomie 5000 euro (z prawem zwiększenia dla zachowania realnej wielkości tego zwolnienia). W praktyce większość państw członkowskich, w tym nowo przyjmowanych, wynegocjowała prawo do stosowania wyższego pułapu, dlatego w Unii Europejskiej ma miejsce znaczne zróżnicowanie w tym zakresie (w tab. 1 zaprezentowano pułapy obowiązujące w 2014 r., przy czym w przypadku pułapu ustalonego w walucie krajowej przeliczenia na euro dokonano według kursu wymiany z dnia 2 kwietnia 2014 r. ogłoszonego przez EBC).

Tab. 1. Zwolnienia „podmiotowe” w VAT w państwach członkowskich Unii Europejskiej w 2014 r.

Państwo	Limit zwolnienia – maksymalna roczna wielkość obrotów (w euro)
Austria	30 000
Belgia	15 000 (od 1 kwietnia 2014 r.)
Bułgaria	25 565
Chorwacja	30 064
Cypr	15 600
Czechy	36 413
Dania	6 698
Estonia	16 000
Finlandia	8 500
Francja	90 300 lub 34 900
Grecja	10 000 lub 5 000
Hiszpania	brak
Holandia	brak
Irlandia	75 000 lub 37 500
Litwa	44 891
Luksemburg	25 000
Łotwa	50 000
Malta	35 000 lub 24 000 lub 14 000
Niemcy	17 500
Polska	35 913
Portugalia	10 000 lub 12 500
Rumunia	49 256
Słowacja	49 790
Słowenia	50 000
Szwecja	brak
Węgry	19 520
Wielka Brytania	95 411
Włochy	30 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [European Commission, *Taxation...*].

Władze polskie nie tylko skorzystały z możliwości zastosowania zwolnień przewidzianych w przepisach unijnych dla małych przedsiębiorstw, ale również w 2009 r.

wynegocjowały prawo do podwyższenia z 10 000 do 30 000 euro rozpatrywanego pułapu [Decyzja 2009/790/WE, art. 1]³. Kwotę tę ustala się w walucie krajowej zgodnie z kursem wymiany z dnia przystąpienia do Unii Europejskiej.

W konsekwencji uzyskanego upoważnienia drobnym przedsiębiorcom w rozumieniu ustawy o podatku od towarów i usług [Ustawa..., 2004, art. 113 ust. 1], w przypadku którego zwalnia się od podatku dokonywaną sprzedaż, jest podatnik, u którego wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie kwoty 150 000 zł, przy czym do wartości sprzedaży nie wlicza się kwoty podatku. Do wartości tej nie wlicza się również m.in. wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów, odpłatnej dostawy towarów i odpłatnego świadczenia usług zwolnionych od podatku. Ze wskazanego zwolnienia mogą także korzystać podatnicy rozpoczynający działalność gospodarczą w trakcie roku podatkowego, jeżeli przewidywana przez nich wartość sprzedaży, w proporcji do okresu prowadzonej działalności w roku podatkowym, nie przekroczy kwoty 150 000 zł [Ustawa..., 2004, art. 113. ust. 9]. Zauważyć należy, że w obecnym brzmieniu ustawy od podatku nie jest zwolniony podatnik, ale jego sprzedaż, w związku z czym zwolnienie to ma charakter przedmiotowo-podmiotowy. Nie zmienia to faktu, że wyjściowa idea zwolnienia wiąże się z podatnikiem, zatem uprawnione jest używanie określenia „zwolnienie podmiotowe”⁴.

Oceniając rozpatrywane zwolnienie w perspektywie funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego, należy podkreślić, że pozostaje ono bez znaczenia z punktu widzenia konkurencji podatkowej⁵, nie wywołuje bowiem skutków o wymiarze międzynarodowym. Wynika to przede wszystkim z faktu, że dotyczy bardzo drobnych podmiotów gospodarczych, w przypadku których trudno rozważać aktywność ponadnarodową i możliwość generowania zakłóceń na jednolitym rynku europejskim. Zauważa się również, że wyraźną intencją prawodawcy unijnego jest nadanie rozważanemu zwolnieniu charakteru terytorialnego, ograniczonego do „obrotu uzyskanego przez przedsiębiorstwo w danym roku w państwie, w którym ma ono siedzibę” [Namysłowski (red.), 2014, s. 1346].

Zwolnienia „podmiotowe” z VAT, stosowane w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, można porównywać w aspekcie uwarunkowań podatkowych (tu: w zakresie VAT) prowadzenia działalności gospodarczej przez małe

³ Upoważnienie to ma charakter okresowy, zostało przyznane najpierw na lata 2010–2012 [Decyzja 2009/790/WE, art. 2], a następnie na lata 2013–2015 [Decyzja wykonawcza 2012/769/UE, art. 1], obecnie przedłużono je na kolejne trzy lata, czyli do 31 grudnia 2018 roku [Decyzja wykonawcza 2015/1173/UE, art. 1].

⁴ Pojęcie „zwolnienia podmiotowe w podatku od towarów i usług” nadal jest powszechnie stosowane w literaturze przedmiotu. Słusznie zauważa się bowiem, że „w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2014 r. zwolnieniem objęty był podatnik. Obecnie natomiast zwolnieniem objęta jest sprzedaż podatnika. Należy zauważyć, że nie stanowi to dla podatników faktycznej zmiany” [Modzelewski (red.), 2015, s. 790].

⁵ Konkurencja podatkowa służy pozyskaniu inwestorów zagranicznych, jej głównym celem jest utrzymanie lub zwiększenie atrakcyjności danego państwa jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej [szerzej: Blaza, 2013, s. 65–87].

i średnie przedsiębiorstwa. W tym kontekście w pierwszej kolejności należy zauważyć, że w kilku państwach zwolnienia te nie mają w ogóle zastosowania. Porównując następnie pułapy wielkości obrotów, które w poszczególnych państwach uprawniają do zwolnienia (tab. 1), odnotowania wymaga – jak już zauważono – znaczne ich zróżnicowanie. Najniższy pułap obowiązuje w Danii (niespełna 7000 euro), natomiast najwyższy – w Wielkiej Brytanii (ponad 95 000 euro). Z różnic tych wynika, że zwolnienia „podmiotowe” z VAT istotnie są uwarunkowane wewnętrznymi czynnikami społeczno-gospodarczymi, specyficznymi dla danego państwa. Stąd za zasadne uznano porównanie Polski z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, które wywodzą się z bloku byłych państw socjalistycznych. Z analizy wynika, że wszystkie 11 państw stosuje rozpatrywane zwolnienie, przy czym najniższy pułap wynosi 16 000 euro (Estonia), a najwyższy jest ponad trzykrotnie wyższy (Słowenia – 50 000 euro). Polskę należy zaś zaliczyć do trzech państw o średnim pułapie (ok. 25 000–35 000 euro), pięć innych państw ustaliło pułap na wyższym pułapie wynoszącym ok. 45 000–50 000 euro. Zasluguje to na szczególną uwagę, bowiem wyższe pułapy są efektem wynegocjowania przez te państwa odstępstw od przepisów dyrektywy, w której określono dla nich pułapy w następujących wysokościach w euro: Litwa – 29 000, Łotwa – 17 200, Rumunia – 35 000, Słowacja – 35 000 oraz Słowenia – 25 000 [Dyrektywa 2006/112/WE, art. 287]. Można zatem stwierdzić, że polski ustawodawca częściej stosuje mniej niż bardziej korzystną preferencję w VAT dla małych i średnich przedsiębiorstw od obowiązujących w pozostałych analizowanych państwach. Skłania to do sformułowania postulatu o konieczności rozważenia podwyższenia pułapu mającego zastosowanie dla potrzeb zwolnienia „podmiotowego” z podatku od towarów i usług.

3. Status małego podatnika w podatku od towarów i usług

Rozpatrując preferencje w podatku od towarów i usług dla małych i średnich przedsiębiorstw, należy zwrócić uwagę na kategorię małego podatnika, którym zgodnie z ustawą o podatku od towarów i usług [Ustawa..., 2004, art. 2 pkt 25] jest podatnik, u którego wartość sprzedaży (wraz z kwotą podatku) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej 1 200 tys. euro. W przypadku określonych podatników (prowadzących przedsiębiorstwa maklerskie i innych), kwotę tę, biorąc pod uwagę prowizje lub inne postacie wynagrodzenia, ustalono na poziomie 45 000 euro.

Dla przedsiębiorstw spełniających ustawowe wymogi statusu małego podatnika wprowadzono przywileje podatkowe w postaci: 1) rozliczenia kwartalnego, 2) rozliczenia kasowego, które obligatoryjnie oznacza obowiązek rozliczenia kwartalnego. W tych preferencjach, podobnie jak w przypadku zwolnień „podmiotowych”, ma zastosowanie instytucja opcji podatkowej, której istotą jest tworzenie wariantowej konstrukcji podatkowej stanu faktycznego, przewidującej więcej niż jeden skutek prawny określonego zachowania podmiotu opodatkowanego wraz z jednoczesnym

pozostawieniem podatnikowi możliwości wyboru najwłaściwszej, najkorzystniejszej dla niego wersji [Nita, 2012, s. 11–12].

Stosowanie wskazanych preferencji dla małych i średnich przedsiębiorstw jest dopuszczone przez prawodawcę unijnego, który pozostawia władzom państw członkowskich pewną swobodę w ustalaniu w VAT m.in. momentu powstania obowiązku podatkowego, momentu nabycia prawa do odliczenia podatku naliczonego, okresu rozliczeniowego [Dyrektywa 2006/112/WE, art. 66, 167a, 252]. Zakłada się, że preferencje tworzone w ramach określonych uprawnień nie powinny zakłócać funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego. Państwa członkowskie Unii Europejskiej na różne sposoby wykorzystują możliwości wynikające z dyrektywy, przykładowo stosują (np. Irlandia, Węgry) formułę rocznych okresów rozliczeniowych dla mikro przedsiębiorstw [European Commission, 2013, s. 4–5].

Szczegółowe analizy instytucji małego podatnika w podatku od towarów i usług prowadzą do ogólnej konstatacji, że zaproponowane w tej kategorii preferencje mają słabe strony [Famulska, 2014, s. 232–235]. Prawidłowość ta znajduje odzwierciedlenie w danych empirycznych (tab. 2), z których wynika, że spośród bardzo dużej liczby podatników spełniających kryteria małego podatnika w 2014 r. z rozliczenia kwartalnego korzystało 19,5%, natomiast z rozliczenia kasowego niespełna 1%.

Tab. 2. Liczba małych podatników podatku od towarów i usług w latach 2005–2014

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba podatników podatku od towarów i usług, tzw. podatników VAT czynnych	1 373 019	1 417 050	1 480 782	1 540 789	1 588 536	1 569 439	1 603 520	1 605 937	1 616 849	1 712 455
Liczba małych podatników podatku od towarów i usług – podmioty spełniające kryteria	1 327 339	1 374 069	1 419 851	1 470 209	1 489 938	1 525 997	1 530 963	1 542 155	1 556 135	1 626 465
Liczba małych podatników podatku od towarów i usług rozliczających się kwartalnie (VAT-7K)	68 484	80 204	100 040	117 148	149 200	178 784	208 019	238 438	279 893	318 229
Liczba małych podatników podatku od towarów i usług, którzy wybrali metodę kasową	6 690	6 996	7 313	7 712	8 721	9 181	9 263	9 128	14 865	15 520
Dynamika „1” rok 2005 = 100	100	103,21	107,85	112,22	115,70	114,31	116,79	116,96	117,76	124,72
Dynamika „2” rok 2005 = 100	100	103,52	106,97	110,76	112,25	114,97	115,34	116,18	117,24	122,53
Dynamika „3” rok 2005 = 100	100	117,11	146,08	171,06	217,86	261,06	303,75	348,17	408,70	464,68
Dynamika „4” rok 2005 = 100	100	104,57	109,31	115,28	130,36	137,23	138,46	136,44	222,20	231,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań wewnętrznych Ministerstwa Finansów (dane niepublikowane).

Oznacza to, iż rozpatrywane preferencje cieszą się – pomimo zauważalnego na przestrzeni lat 2005–2014 wzrostu – odpowiednio małym (rozliczenie kwartalne) i znikomym (rozliczenie kasowe) zainteresowaniem. Dyskusyjna staje się zatem ich rola jako instrumentu protekcyjnego dla małych i średnich przedsiębiorstw. Tym samym pożądana jest ich dalsza modyfikacja, która powinna być poprzedzona wnikliwymi badaniami zmierzającymi do identyfikacji oczekiwań przedsiębiorców w tym zakresie. Podkreślić należy, że korzystne dla podatników zmiany, wprowadzone od 2013 r., okazują się niewystarczające.

Podsumowanie

Preferencje podatkowe mogą być istotnym instrumentem wspierającym – jak najbardziej pożądanym w państwach członkowskich Unii Europejskiej – rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Uprzywilejowanie tego sektora jest możliwe nawet w tak dalece zharmonizowanym podatku, jakim jest VAT. Regulacje unijne dopuszczają możliwość stosowania przez państwa członkowskie w określonych ramach rozwiązań, które uwzględniają specyfikę małych i średnich przedsiębiorstw, a jednocześnie nie zakłócają funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego. Z uprawnienia tego skorzystał polski ustawodawca, wprowadzając w podatku od towarów i usług zwolnienia „podmiotowe” oraz kategorię małego podatnika. Z analiz wynika jednak, że instytucje te wymagają doskonalących zmian, ukierunkowanych na zwiększenie ich roli w sprzyjaniu powstawania i rozwojowi małych i średnich podmiotów gospodarczych.

Bibliografia

- Balza B., *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw a międzynarodowa konkurencyjność gospodarcza*, Difin, Warszawa 2013.
- Decyzja 2009/790/WE Rady z dnia 20 października 2009 r. dopuszczająca Rzeczpospolitą Polską do stosowania środka stanowiącego odstępstwo od art. 287 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. U. UE 2009, nr L 283/53 ze zm.).
- Decyzja wykonawcza 2012/769/UE Rady z dnia 4 grudnia 2012 r. zmieniająca decyzję 2009/790/WE upoważniającą Rzeczpospolitą Polską do stosowania środka stanowiącego odstępstwo od art. 287 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. U. UE 2012, nr L 338/27).
- Decyzja wykonawcza 2015/1173/UE Rady z dnia 14 lipca 2015 r. zmieniająca decyzję 2009/790/WE upoważniającą Rzeczpospolitą Polską do stosowania środka stanowiącego odstępstwo od art. 287 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. U. UE. 2015, nr L 189/36).
- Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. U. UE 2006, nr L 347/1 ze zm.).
- European Commission, *Standard VAT Return: Frequently Asked Questions*, Brussels, 23 October 2013, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-926_en.htm [data dostępu: 10.08.2015].

- European Commission, *Taxation and Customs Union. Taxes in Europe. Data Base*, http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/info_docs/tax_inventory/index_en.htm [data dostępu: 10.08.2015].
- Famulska T., *Aspekt podmiotowy strategii podatkowej przedsiębiorstw w zakresie podatku od towarów i usług*, „Studia Ekonomiczne Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2014, nr 198.
- Famulska T., *Teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania podatku od wartości dodanej*, Akademia Ekonomiczna, Katowice 2007.
- Kołosowska B., *Finansowanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw poprzez rynek kapitałowy w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2013.
- Modzelewski W. (red.), *Komentarz do ustawy o podatku od towarów i usług*, Instytut Studiów Podatkowych, Warszawa 2015.
- Namysłowski R. (red.), *Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości z zakresu VAT. Polska perspektywa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014.
- Nita A., *Konsensualne kształtowanie powinności podatkowej w wyniku wyboru opcji podatkowej*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2012, nr 1.
- Olchowicz J. (red.), *VAT w działalności gospodarczej*, Difin, Warszawa 2015.
- Profeta P., *The Political Economy of Taxation and Tax Reforms*, [w:] L. Bernardi, M.W.S. Chandler, L. Gandulia (eds.), *Tax Systems and Tax Reforms in New EU Members*, Routledge, London – New York 2005.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r., nr 177, poz. 1054 ze zm.).
- Witek-Crabb A., *Między małym a dużym przedsiębiorstwem – specyfika zarządzania strategicznego w średniej firmie. Wyniki badań*, „Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów SGH” 2014, nr 135.
- Wyszkowski A., *Preferencje podatkowe jako funkcja obciążeń podatkowych*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2014, nr 346.

Preferences in Tax on Goods and Services for Small and Medium-Sized Enterprises in Conditions of EU Single Market

The article aims at analysing and assessing preferences in tax on goods and services for small and medium-sized enterprises in the perspective of EU single market. Much attention is paid to subject exemptions for small enterprises and the category of the so-called ‘small taxpayer’. Tax conditions (specific for VAT) for the functioning of small and medium-sized enterprises in Poland in comparison to other EU countries are identified. The article employs study methods of subject literature and an analysis of legal acts from the point of view of economic/financial results of their application. Empirical data from the Ministry of Finance and studies of the European Commission were used in formulating a part of the assessment and conclusions.

Preferencje w podatku od towarów i usług dla małych i średnich przedsiębiorstw w warunkach jednolitego rynku europejskiego

Celem artykułu jest analiza i ocena preferencji w podatku od towarów i usług dla małych i średnich przedsiębiorstw w perspektywie jednolitego rynku europejskiego. Rozważaniami objęto zwolnienia „podmiotowe” stosowane dla drobnych przedsiębiorców oraz kategorię tzw. małych podatników. Dokonano identyfikacji – specyficznych w zakresie VAT – podatkowych uwarunkowań funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce na tle innych krajów członkowskich Unii Europejskiej. W opracowaniu zastosowano metodę studiów literaturowych oraz analizy aktów prawnych (z punktu widzenia skutków ekonomicznych/finansowych ich stosowania). W formułowaniu części ocen i wniosków wykorzystano dane empiryczne Ministerstwa Finansów oraz opracowania Komisji Europejskiej.